

27-50 = 24/6.

XXV. évf. 27. sz. SZOMBAT 1919. febr. 1

SZOMBAT

ELŐZETÉSI ÁRAK
 Helyben: hétköznaponként. Vidékre postán szállítva
 Egész évre 72 korona. Egész évre 84 korona
 Negyedévre 18 korona. Negyedévre 21 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyvárad, Szilágyi Deák-utca 5. Telefon: 2-63.
 A közírástól és a kéziratoktól a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Nemzeti szellem . . .

Mi nem irigyeljük egyik párttól sem a szabadság gyümölcsét, de kérünk belőle mi is, akik a nemzet épen olyan tagjai vagyunk, kik áldozunk s szenvedünk immár több mint ezer éve, mint akárki a négy folyó között. Ha majd így friss, szabad levegőt élvez az ország minden polgára és szabad véleményében hangolhatja a nemzet többsége a több oldalról beharangozott iskolatörvény behozatalának szükségességét, akkor félreállunk. De addig, míg mi vagyunk az ország, addig tiltakozunk minden nélkülünk, de rólunk hozott törvény ellen.

Két büszkeségünk volt eddig. Tudtunk élni-halni Árpád és Szt. István örökéért, tudtunk évszázadokon keresztül a nyugati kultúra védbástyájaként szembeszállni a barbár elemekkel, mert hazaiak voltunk, de ezt az erényt hitünk növelte, fejlesztette. Hit és haza sohasem voltak itt mostohák egymáshoz. Akármelyiket akarják megbontani, érezzük, tudjuk jól,

hogy magával fogja rántani az országot. Ezért őrizzük féltő gondnal mindkét örökségünket, mint amelyek apáink öröksége.

Mert ugyan mivel fogjuk majd gyermekeinket becsületre, tisztességre nevelni? Ugyan ki fogja szankcionálni a: ne lopj, ne hazudj, ne paráználkodj, ne gyilkolj, ne rágalmazs s a többi parancsokat? Talán a börtön? Ki ad tekintélyt a „tiszteld atyádat“ parancsának, nem is szólva az állam iránti kötelességekről, ha nem Az és Annak tekintélye, tisztelete, aki az ember Alkotója és kinek kezében fut össze a törvények kormánygyeplője?

Az utóbbi évek szomorú statisztikája elég világosan beszél, hogy amily mértékben a vallásnak takarodót fujnak, oly fokban kénytelenek tömni még gyerekkorban levőkkel a fogházak, javítóok celláit. Pedig oda nem törvénytisztelet juttatja be az ifjakat. Ez pedig nem lehet a célja az új szellemeknek? Odáig igazán nem engedhetik jutni szegény, viharvert hazánkat.

gyel lehet több, mint a tanácsban szavazattal bíró tisztviselők száma.

A városi Néptanács ülésein tanácskozási joggal bírnak, de szavazati joguk nincs, azok a tisztviselők is, akik eddig a törvényhatósági bizottságban szavazati joggal bírtak.

A Néptanács hatáskörébe tartoznak mindazon ügyek, amelyeket az eddigi törvények a városi közgyűlés hatáskörébe utaltak.

Továbbá a Néptanács alakítja meg a szükséghez képest az egyes albizottságokat.

A Néptanács ülései mindenkor nyilvánosak. Mindazokat a tisztviselőket, akiket eddig a törvényhatóság választott, kivéve a városi tanács tagjait és a közgyűlésen szavazati joggal bíró tisztviselőket a Néptanács választja. A Néptanács választása alól kivont tisztviselőket, ha ilyen állások megüresednek, ideiglenesen a kormánybiztos nevezi ki.

A városi tanácsülésen az eddigi tanács tagokon kívül szavazati jog nélkül részt vesznek a Néptanács azon nem tisztviselő tagjai, akiket a Néptanács a városi ügyek ellenőrzésére és irányítására a tanácsba kiküld.

Ha a jelenlevő nem tisztviselő tagok többsége kívánja, a városi tanács hatáskörébe tartozó bármely ügy a Néptanács döntése elé tűzendő.

Amíg a törvényhatóság s a városi közigazgatási bizottságról újabb törvény nem rendelkezik, a bizottság elnöke a köispán, helyettese a polgármester. A bizottság tagjai az 1912. XXIII. törvények 6. szakaszában megnevezett tisztviselőkön kívül az a tíz tag, akiket a Néptanács akár a saját, nem tisztviselő tagjai, akár a városnak szavazópolgárai közül kinevez.

Ezek a Néptanácsról szóló törvény fontosabb intézkedései.

Milyen lesz a Néptanács Nagyváradon?

Lássuk most, hogy alakul a törvény alapján a helyzet Nagyváradon.

A városi Néptanácsnak hivatalból tagjai lesznek: a polgármester, a főjegyző, a főügyész, a főkapitány és a három tanácsos, tehát hét tisztviselő. Ezek mellé a kormánybiztos tizenegy tagot nevez ki Nagyváradon, összesen tehát 18 tagja lesz a Néptanácsnak. A lakosokból bir szerint öt polgári egyént és hat munkást, szocialistát fog kinevezni Nagyvárad város kormánybiztosa.

A Néptanácsban, szavazati nélkül, részt vehetnek majd a következő tisztviselők: főmérnök, főszámvevő, főorvos, főpénztárnok, főszámvevőhelyettes, az aljegyzők, adó-

Néptanács veszi át a törvényhatóság képviselőit

Pár nappal ezelőtt mutattunk rá, hogy Nagyvárad város törvényhatóságának megszűntetése folytán a város közigazgatása nagy hátrányt szenved, mivel a megszüntetéssel egyidejűleg nem gondoskodtak megfelelő törvényes szervről, amely a törvényhatóságot pótolja és a közigazgatás zavartalan menete fennakadást ne szenvedjen.

A kormány, míg az új választójog alapján választott törvényhatóság megalakul, ideiglenes Néptanáccsal helyettesíti ezt a közigazgatási fórumot.

Tegnap került le Nagyváradra a kormány által létesített törvény, mely az átmenetileg létesítendő Néptanácsokról intézkedik.

E szerint a Néptanács csak igen kevés tagból fog állani s majdnem tizedrésére szállítja le az eddigi törvényhatóság tagjainak számát s egészen a kormánybiztos tapintatára bizza, hogy a tanács tagjait kineveze. Nagyváradon pl. a szavazattal bíró hét tanácsstaggal együtt 18 tagja lesz összesen a Néptanácsnak.

Igen szükséges tehát, hogy a kinevezendő tizenegy tag akként legyen összeválogatva, hogy lehetőleg a polgárság minden rétege képviselve legyen. Nem kevésbé fontos éppen a város érdekében, hogy a közigazgatás ismerete mellett ismerjék a Nép-

tanács tagjai a város ügyeit is, mert ellenkező esetben vagy teljesen a tanács tájékoztatására lesznek utalva, vagy saját egyéni nézeteik szerint, a dolgok gyökeres ismerete nélkül határoznak.

Ha teljesen szakítunk a múltban eddig követett gyakorlattal, sok tekintetben nehézségek fognak felmerülni. Végre is egy száz ezer lakosú város közigazgatásában nem lehet olyan ugrás, amely a múltat teljesen semmibe vegye, hanem az a helyes irányzat, ha az eddig követett eljárást mérlegelve, csak azokat az irányokat mellőzik, amelyek vagy hibásaknak bizonyulnak, vagy nem illeszthetők bele az új keretbe.

A Néptanácsokról szóló új törvény csak az ideiglenes állapot áthidalására van szánva s arra az időre szól, míg a majdani törvényhozás a közigazgatást újjászervezi.

A mostani Néptanács megalkotásával a városok törvényhatóságai és az ennek kebeléből alakult

összes bizottságok megszűnnek s mind ezeknek jogköre a Néptanács hatáskörébe jut, teljes felelősség mellett.

A Néptanács a városi tanácsban szavazattal bíró tisztviselőkből és a kormánybiztos által a polgárság és munkások közül kinevezett tagokból áll. Ezeknek a kinevezett tagoknak a száma legfeljebb négy-

pénztárnok, levéltárnok, árvaszéki elnök, helyettes árvaszéki elnök, városi közgyám.

A Néptanács választási joga nagyon korlátozva van, mert a főkapitány kivételével csak az összes rendőrtisztviselőkre, a fogalmazókra és a kezelőkre terjed ki, mert a szavazattal bíró tisztviselő állásokat ideiglenesen a kormánybiztos nevezi ki.

A Néptanács tagjait dr. Katz Lipót kormánybiztos azonnal kinevezi, míhelyt a kormánybiztosi kinevezése megérkezik.

Az általános érdeklődés természetesen most a körül csoportosul, hogy kiket nevez ki a Néptanács tagjaiul a kormánybiztos. Tegnap délután már megindultak a tárgyalások.

Az elterjedt hírek szerint a következők vannak kombinációban, a polgárság köréből: dr. Grósz Menyhért, dr. Halász Gyula, Baróthy Pál, Balogh Károly, dr. Berkovits René; a szociálisták közül: Pelle János, Gazdag György, Székely János, Holdy Sándor, Rubin Adolf és Kappner Ármán.

Ez természetesen csak kombináció. A Néptanács tagjai közé, ha a szociáldemokrata-párt hozzájárul, a hírlapírók közül Székely János kollegánk, a Munkás Újság szerkesztője kerülne, ha pedig az ő delegálása pártszempontból akadályba ütközne, a nagyváradi újságírókat Katona Béla, a Nagyvárad szerkesztője képviselné.

Katz Béla főispánsága.

A tegnapi minisztertanács hozzájárult a kinevezéshez.

Dr. Ágoston Péter államtitkár távozásával dr. Katz Bélának adta át a megyei és városi közigazgatás vezetését. Katz Béla csak hosszú rábeszélés és a munkás öszválasztmány határozata után volt hajlandó elfogadni a megbízást, de csak úgy, ha a megyei főispánsága csak ideiglenes lesz, mert szinte lehetetlen a két hivatalt egyszerre ellátnia.

A megyében azonban eddig csak egy komoly kormánybiztosi jelölt akadt, Korbély György, akinek kinevezése körül azonban úgy látszik akadályok merültek fel, mert a főispáni székek kettéválasztása már nem látszik aktuálisnak.

A tegnapi minisztertanácson nem is került szóba, hogy Biharvármegye külön kormánybiztost kap, hanem a minisztertanács Ágoston Péter előterjesztésére dr. Katz Béla kinevezése mellett döntött. A kinevezést a holnapi hivatalos lap közli.

Ugyancsak a tegnapi minisztertanácson tette le az esküt dr. Ágoston Péter is, az új belügyminiszteri államtitkár.

Most, hogy a kinevezés tényleg megtörtént, közeledik az installáció. Állítólag éppen olyan külső dísz nélkül fog lezajlani a beiktatás, mint mikor Ágoston Péter foglalta el a főispáni széket, sőt még egyszerűbben. A törvényhatóságok ugyanis megszűnnek, csupán a 18 tagú Néptanács előtt megy majd végbe a fogadalom letétele.

Orvosolni fogják a románokon esett sérelmeket.

Vegyes bizottság vizsgálja meg a panaszokat.

A román Nemzeti Tanács a románokkal szemben a megye különböző pontjain elkövetett atrocitások ügyében megnyerte a magyar Nemzeti Tanácsot, hogy a sérelmeket lehetőleg békés úton való meggyezés után orvosolják. Katz Béla kormánybiztos a kérésnek eleget tett és tegnap délután közös értekezletre hívta össze a két nemzeti tanácsot, a magyar és román nemzetőrség parancsnokait.

Az értekezletről román részről a panaszok valóságos tömegét terjesztették elő és gyors orvoslást kértek minden egyes esetben. Felhozták, mint konkrét eseteket dr. Kiss Gyula margittai ügyvéd letartóztatását, a szászfalvi és vársonkolyosi jegyzők száműzését, akik közül az egyiknek több mint százezer korona kára van, továbbá két kikergetett papnak az esetét, akik még ma sem mernek visszamenni falujukba a nép haragja miatti félelmükben.

A kormánybiztos a Kiss ügyvéd ügyében a teljes elégtételt ígérte, a többi állítólagos erőszakoskodásokra vonatkozólag pedig abban állapodtak meg, hogy vegyes bizottságot alakítsanak, amely aztán esetről esetre ki fog szállni a helyszínre és minden panaszt megvizsgál.

Ilyen bizottságot különben minden vegyes nyelvű községben is felállítanak, hogy ezzel már elejét vegyék az esetleges erősebb nézeteltérésnek.

A tárgyaláson egyébként mindkét fél részéről nagy megértéssel kezelték ezeket a kényes és legnagyobb részben tulságos érzékenykedésből eredő panaszokat, úgy, hogy meg van minden kedvező kilátás a két nemzet békés együttélésére.

Sebesvár és Kissebes között állanak a románok.

A tegnapi havazás itéletidőt zudított a bihari hegyeken álló székely csapatokra. Folyton hull a hó, az utak eltűntek a hófúvásban, a kis havasi csőzházakat lesodorja a begyetezőkről a vad erdélyi szél. És a székely katonák legnagyobb része könnyű ruhában

vékony köpenyben, némelyike nyári bluzban, rossz bakancsban járja a veszedelmes völgyeket, szembeszáll farkasokkal, banditákkal s napokig kutatnak, míg a latosságtól tudnak kapni pénzt egy pár tojást. Gémberedett lábukat ritkán melegíthetik meg szobákban, tábornüzek mellett nyújtózkodhatnak ki egy-egy fél éjszakára és elgondolkozhatnak a csukországi meleg otthonokról.

Eddig mégsem volt egyetlen panaszszavuk sem, viselik a hadakozás fáradalmait s csak most, hogy rájuk szorult a hó és átsivít vékony köpenyegükön a szél, most fordultak Várad és Debrecen felé kérő szóval.

Meleg ruhát, lábbelit, raj-kálynákat kérnek a székely fiúk s kérésüknek már fogantja is volt.

Tegnap egy vagon téli ruha és cipő ment ki a csucsai frontra, de ezt még csak a hatóság adta, hol van még az a lelkes társadalom, amely öszinte borzalommal gondolt a botlításokra? Hol vannak a hadimilliók, amelyek sietségükben összevásárolták a váradi összes jeggyűrűket, csak a pénzüktől szabaduljanak?

Reméljük, hogy most a magyar kormánytól Wilsonig mindent mellette van a jognak és az igazságnak, amelyet a székelyek egy pillanatig sem hagytak el. Ezért

Raics ezredes szemlét tartott Csucsán.

A 39. dandár körösvölgyi csapatait tegnap Raics ezredes dandárparancsnok meglátogatta. Az ezredes a vezérkari főnök, Gábor Dezső szociáldemokrata kiküldött és a kerületi törzsszövetség kíséretében reggel 7 órakor indult el autóján Nagyváradról. Dél-előtt 11 órakor érkeztek meg Barátságára a

állanak még ma is harcban franktirórkkel, ezért szállnak szembe a reguláris csapatok ágyúival.

A 31. ki hivatalos jelentés új tüzérharcokról számol be. Mondja pedig a következőket:

A tegnapi délután előre küldött felderítő különítményeink megállapították, hogy a románok Kissebest és Nagysebest kiürítették. A kissebesi gránit-bányánál egy visszavonuló román járőr, majd pedig a román tüzérség rálőtt járőreinkre. Estefelé pedig az ellenséges tüzérség előorseinket is tűz alá vette.

A mai napon erélyesen folytatott felderítés megállapította, hogy a románok előőrs vonala Sebesvár és Kissebes között van.

Felderítő különítményeinket és páncélvonatunkat a románok erős géppuska és tüzérségi tüzellel fogadták.

Sem tegnap, sem ma veszteséget nem okoztak.

Ez a jelentés részben már megjelent a „Tiszántú”-ban s hogy konfuzióra ne adjon okot, megjegyezzük, hogy ugyanazokról az eseményekről informál, mint amit már tegnap megírtunk. Ennek egyszerű magyarázata az, hogy a jelentés kiadása után mi még összeköttetésbe léptünk éjszaka a tint levő ezredparancsnoksággal.

Fontos a mai helyzetjelentésben annak a megállapítása, hogy a románok

hátrább vonták harcvonalukat s ellenállásuknak valószínűséget az ad, hogy ezzel időt akarnak nyerni a kiürítésre.

21. gyalogezred parancsnokságára, ahol a törzskar és a legénység bizalmi férfi testülete fogadták a dandárparancsnokot.

Raics ezredes már régebb személyesen akart meggyőződni a csucsai-kissebesi állapotokról s nagy örömeinek adott kifejezést, hogy végre időt szakíthatott magának

a szervező irászatok mellől erre is. Főként az egyes nagyobb csoportokat, amelyek a környező hegyláncok fontos pontjait tartják s azután előre ment közvetlenül a legelső vonalig.

A látogatás rendkívül jó hatást tett a katonákra. A régi parádés fölvonulások, dekorációk, fényképezések, tisztelgések, díszszázadok levetése helyett a dandárparancsnok egy komoly és mélyreható értekezletet tartott a bizalmi férfakkal. Ezen az értekezleten a katonai mozdulatok megbeszélése mellett alaposan megtárgyalták az ételmezési és ruházati kérdéseket és szönyegre kerültek a legénység és tisztihar kérelmei.

Raics a legpéldásabb fegyelmet tapasztalta. Különösen a 21-esek bámulatos kitarthatása lepte meg és rendkívül megdicsérte a váradi tüzérezredek körében uralkodó erős önfegyelmet.

A fegyverben álló csapatok kívánságai-

ról, a hiányokról és szükségletekről az ezredes pontos jelentést tesz a hadosztálynak s a kormánybiztosnak is. Sok minden szükséges még odakint, amelyről azonnal gondoskodni kell. Például nincs gyula és cigarettapapír.

A 21-esek már december 18. óta élnek kint szabaddan, azóta hányja veti ide-oda őket a sors. Tegnap le akarták őket váltani a debreceni 3-asok, de ez nagy nehézségbe ütközött. Attól féltek a székelyek, hogy ha hátra viszik őket, akkor későbbben érnek haza Kolozsvárra.

A dandárparancsnok sürgős intézkedést tett, hogy egészségügyi szempontból a csapatok tüdőit kaphassák Nagyváradon s ahogy csak a helyzet engedi, tisztességes házakban töltsék az éjszakákat a környező falvakban. Eddig fűtetlen vagonokban laktak.

Raics ezredes térszaka érkezett vissza Nagyváradra.

Bihari Ákos megvált a Szigligeti színházról

Megirtuk, hogy Bihari Ákos az ország egyik legnagyobb drámai színésze, aki az utóbbi időben Nagyváradon a Szigligeti színházban játszott bonvivont szerepeket, Debrecenbe szerződött. A szerződés Biharit a jövő szezontól, szeptember 1-től kötötte a debreceni társulathoz és Bihari már nincs Nagyváradon. Nehány nappal ezelőtt összecsomagolt és egy bucsulevelet hagyva Erdélyi igazgatónak elutazott Debrecenbe.

Bihari Ákost mindenki, aki a színjátszást nem csak komédiának, vagy iparnak tekinti, értékes, nagyludású művésznek ismerte. És épen ezért a hozzáértők erős tábora gyűlt köréje és minden — nagyon ritkán előforduló — klasszikus előadásom valósággal ünnepekké. Nagyon érzékenyen érinti tehát a közönségnek azt a töredékét Bihari távozására. Biharival címet az érték, a tudás, ami itt maradt (Tóth Elek és még egy kettő) az kevés lesz ahhoz, hogy a teljes lecsúszástól megmentse a Szigligeti színház hírvóját.

Érdekes, hogy Bihari Ákos miért ment el olyan gyorsan. Alig foglalkoztatták Schakcspeare órában csak elvétve ahadt, ha pedig kapott szerepet az olyan volt, mint a gyöngébb tehetségű hardalosok is nagy szerílen „alakították” volna és amelyekre aspirált is a kórus egy egy ambiciózusabb tagja.

Bihari 27 évig dolgozott, tanul és 27 év után nem érdemelte azt, hogy Nagyvárad kis színpadján segéd szerepeket országnak rá. Elment.

Debrecenben talán világosabb lesz, mert itt még csak nem is dereng a színházi berkekben. Sötét van. Br.

Bernolák professzor Nagyváradra érkeznek.

A csehek vakmerő agresszivitása napról napra fokozza az egész Felvidéken a magyarság elkeseredését. A megszállotti területeken páratlan üldözés alá vetik a magyarokat, elnyomják a magyar szót, börtönbe hurcolják a legártatlanabb embereket a menekülésre kényszerítik azokat, akik szembe mertek szállni a brutális erőszak képviselőivel.

Nagyváradon több száz felvidéki menekült várja azt a pillanatot, amikor ha kell, fegyverrel is utat törjön haldult létszékhez és csak a jelet várják, hogy meginduljanak. Mert nemcsak Nagyváradon, hanem az Alföld minden falujában ott vannak már a menekült magyarok és országosan szervezkednek.

A szervezkedés két irányban folyik. Elsősorban informálni akarják az entente-ot a csehek erőszakos politikájáról és az igazságos statisztikai adatokról, másodsor össze akarnak fogni, hogy fegyverrel törjenek utat hazájukba.

Az első nagy feladatot dr. Bernolák Nándor debreceni egyetemi tanár vállalta, akit már tegnapra vártak Nagyváradra. A professzor minden eszközt fel fog használni

Felfüggesztették állásától az élesdi főbíró.

Fegyelmi vizsgálat indult.

Az élesdi főszolgabírói hivatal átvétele tegnap vált esedékessé. Amint már megirtuk, az alispán a kormánybiztos rendelkezése alapján Beliczay Andor hadból visszatért tb. főszolgabírót rendelte ki a betegszabadságon levő dr. Mariay Barna helyettesítésére. A román nemzeti tanácsok által főbíróvá választott Besán Kornél tb. főszolgabíró kijelentette, hogy nem hajlandó átadni a főbírói hivatalt és az alispánnak erre irányuló intézkedését nem fogja figyelembe venni.

Az alispán tegnapra tüzte ki a hivatal átadását. Fráter Barnabás alispán képviselőjében Keszthelyi Zoltán főjegyző jelent meg Élesden Beliczay Andor főszolgabíró és Végh József tb. szolgabíró kíséretében, hogy a hivatalt Besán Kornéltól és Kretz Viktortól átvegye. Azonban sem Besánt, sem Kretzt a legelkiismeretesebb kutatás után sem tudták Élesden megtalálni.

A főjegyző erre lefolytatta a hivatalos aktust, Beliczaynak és Véghnek átadta a szolgabírói hivatal vezetését, Besánt és Kretz Viktort pedig felfüggesztette állásuktól s ellenük a rendes fegyelmi vizsgálatot megindította.

A lefolyt aktusról a következő érdekes jegyzőkönyvet vették fel.

Jegyzőkönyv

Felvétetett Élesden 1919 január 31-én Biharvármegye alispánjának 1537—919. sz. intézkedése alapján dr. Mariay Barna szabadságolása folytán üresedésbe jött élesdi főszolgabírói állásra a főispán kormánybiztos ur 90—919. sz. rendeletével helyettesített Beliczay Andor tb. főszolgabíró helyettesítése illetőleg a hivatal átadása alkalmával.

Jelen voltak az alulírottak.

Alulírott főjegyző, mint alispánhelyettes a főszolgabírói hivatalnál Beliczay Andor tb. főszolgabíró és Végh József tb. főszolgabíró kíséretében megjelenvén, mindenképp megállapította, hogy Besán Kornél tb. főszolgabíró, kit az élesdi járási román nemzeti tanács, saját jelentése szerint a járás főszolgabírójául választott meg s aki ezen felül a nagyszebeni román kormányzó-

tanács részéről vármegyei és városi élelmezési kormánybiztosná is ki lett nevezve, továbbá Kretz Viktor tb. főszolgabíró, akit az élesdi román tanács a járás szolgabírójává választott, jelenleg sem Élesd községben, sem a járás területén nem tartózkodnak s így a fent idézett sz. intézkedéssel elrendelt hivatalátadás, illetőleg átvétel nevezeték közreműködése nélkül a hivatal jelenlévő és alulírott személyzete, illetőleg tisztikara jelenlétében fogatosítottatik.

A felfüggesztő határozat.

Ezek után alispánhelyettes, főjegyző kijelentette:

Besán Kornél tb. főszolgabírót az élesdi járás főszolgabírói hivatalának vezetésétől illetőleg tisztí állásától, továbbá Kretz Viktor tb. főszolgabírót szolgabírói állásától ezennel felfüggesztem

és a főbírói állásra Beliczay Andor tb. főszolgabírót a szolgabírói állásra pedig Végh József tb. szolgabírót a fentebb idézett Kormánybiztosi rendelet alapján ezennel beiktatom s a hivatalt ünnepélyesen átadom.

Beliczay Andor tb. főbíró és Végh József tb. szolgabíró kijelentették, hogy állásaikat átveszik és nyomban elfoglalják.

A hivatalnak a Vármegyei Szabályzat alapján való szabályszerű átadása azért nem volt megejthető, mert a legutóbbi leltár állítólag alispán urnál van.

E körülmény folytán a főjegyző kijelentette, hogy e leltárnak lehető legrövidebb időn belül való kiküldése iránt azonnal intézkedik és felkérte a személyesen jelen volt Hollósy Gyula tb. biz. tagot, hogy a kérdéses leltár kikerkezése után az átadásnál mint alispáni megbízott szerepeljen. Hollósy Gyula a megbízás teljesítését elvállalta.

Keszthelyi Zoltán főjegyző mint alispán helyettes, Méhes János jegyzőkönyvvezető Beliczay Andor h. főszolgabíró. Végh József h. szolgabíró, dr. Weisz Jakab járási orvos tb. megyei főorvos, Baumann Mór járási állatorvos Nagy Béla járási számvevő, Szűts Gyula, Grósz József, Hollósy Gyula.

arra, hogy felvilágosítsa a külföldet a rettenetes felefordulásról és jogbitolásról.

A második cél elérésére egy ezredes szervezte a védelmi hadsereget, amely ha maroknyi lesz is, de minden pillanatban készen áll majd a magyar kormány intézésére.

S míg a memokültek elkeseredetten szervezkednek, az elárasztott Felvidék kezd torkig lenni a dicső cseh-uralommal. Mindezt rekvirálnak, letartóztatták a lipótszentmiklósi magyar plébánost, Trencsénben több község kimondta a Csehországtól való elszakadást és elfordult tőlük Hlinka is, a rózsahegy-i pap, akit rózsnyói püspökké akartak tenni.

A nagyváradi memokültek gyűlésekre vonatkozólag a következő kommunikét teszik közö:

Felvidékiek gyűlése.

Tegnap délután 5 órakor a városháza nagytermében gyűltek össze a helybeli felvidékiek, hogy tiltakozzanak az erőszakos cseh megszállás ellen. Bernolák Nándor dr. debreceni egyetemi tanár, aki a mozgalom élén áll, vonatkozás miatt nem jelenhetett meg, e miatt a gyűlés ma, február elsején délután hat órakor lesz a városházán megtartva, amelyen Bernolák professzor tartja az ismertető előadást. Legyünk ott minifnyájan!

HIREK

F. I. M.

Elmentem tegnap a Festőiskola és Iparművészeti Műhely Szent János utca 12-74. számú házában lévő műtermébe. Az atelier emeleten van, misztikus falépeső vezet fel, mindenütt friss festék szag, még dolgoznak a kőművesek, villanyszerelők.

Hátul üveg teteje és oldalfala van a műteremnek. Egy spanyolfal váza áll a sarokban, egy két festőállvány és a falakon sok szinompás pasztell és olaj kép. Barát Mór és Váradi művészek fogadnak. Letkesedés, ambíció és rajongás ég a szemükben. Művészeket és műértőket akarnak nevelni, egy kis csoportot, amely öntudatosan megy majd el a tárlatokra és akiknek a kedvéért érdemes lesz kiállításokat rendezni. Ők ketten és Mottl Román, a nagyszerű grafikus. Ez a csoport újabbakat nevel és egy évtized múlva Nagyváradon szép, intenzív képzőművészeti élet fog virulni.

A terv olyan, hogy minden támogatást megérdemel a megvalósítása. Ma még talán kevesen iratkoznak be a tanfolyamra, de a művészek nem az üzletet tekintik, hanem a legzesebb célt. A jövő kurzuson már többen lesznek, azután majd kicsi lesz a műterem.

Barát, Mottl és Váradi olyan kivételes tehetségek, akik meg tudják majd növendékeiket tanítani a látásra, a színek és formák átérzésére, arra a megtisztult tekintetre, amely mindenben a művészet szentségét látja.

A falakat egypár gyönyörű pasztell, olajfestmény, amelyek Barát nagyszerű tehetségét bizonyítják, néhány pompás Mottl kép és Váradi kitűnő technikájú képei díszítik. Valamennyi a kiforrott művészet munkája, színeikben, vonalaikban és meglátásaikban juttatják érvényre a három tanár kivételes tehetségét.

Nagyon örvendetes volna és Nagyvárad eddig művészi nevelését bizonyítaná, ha ez iskola meg tudná valósítani nagyszerű terveit.

* A román Nemzeti Tanács elnöke megsürgette Nagyvárad részére a szennel. A nagyszabedény román kormányzótanácsal megállapodás jött létre, hogy Nagyvárad város villamos üzeme és vízműve részére január 17 től napi 4 és fél vagon szennel biztosítsanak, azonban az elindított szennelmentesítést a piskii vasúttalomon visszatartotta. Dr Papp Coriolán, a nagyváradi román Nemzeti Tanács elnöke íratásban értesíti Rimler Károly polgármestert, hogy a nagyszabedény román kormányzótanács közelmegbeszélésének főnökéhez táviratot intézett, amelyben felemlíti, hogy a szennel visszatartása miatt Nagyvárad városát a legnagyobb veszély, sötétség és vízhiány fenyegeti, ami irrtóztos állapotot okozza; azonnali intézkedést kér, hogy a biztosított szennel szállítványok gyorsan és rendszeresen Nagyváradra irányíttassanak.

* Főszolgabírák kirendelése. A kormánybiztos-főispán Margittára Fichner Gyula tb. főszolgabírókat rendelte ki a beteg Halász Elemér helyettesítésére. Szalárdon pedig Szilágyi János tb. főszolgabíró helyettesíti Kelemen József főszolgabírókat.

A román atrocitások a minisztertanácsban.

Budapest, jan. 31. (Saját tudósítónktól.) A minisztertanács tegnap foglalkozott a megszállt területek helyzetével is, főleg a román megszállás eseményeivel. A minisztertanács elhatározta, hogy közvetlenül informálja a francia bizottságot a magyar népkormány jogos kívánságai felől. Ezért megbízta Berinkei miniszterelnököt, Szende Pál és Buza Barna minisztereket, keressék fel a francia fegyverszüneti bizottság vezetőjét. A kiküldöttek tegnap este hosszabban tárgyaltak a franciákkal a román atrocitások és Apáthy fő kormánybiztos szabadonbocsátása ügyében.

Wilson és Lloyd George mérsékelt programja győz a békekonferencián.

Budapest, jan. 31. (Saját tudósítónktól.) Párisból érkező diplomaták azt állítják, hogy Wilson elnök és Lloyd George egyre növekvő befolyása a békekonferencián a mérsékelt program győzelmét biztosítja.

Most már bizonyos, hogy Németországot is fel fogják venni a népek szövetségébe, sőt az is valószínű, hogy a területi kérdések tekintetében majd csak a népszavazás megalkotása után fognak dönteni végérvényesen s úgy hirdik, hogy maga Németország is állást foglalhat ezekben a területiális kérdésekben.

Clemenceau programja háttérbe szorult, a tárgyalások most a kompromisszum

jegyében folynak. Az amerikaiak tegnap győzelmet arattak a párisi konferencián az annektációs fel fogással szemben. Olaszország képviselői a békekonferencián mindent elkövettek, hogy az olasz álláspontot juttassák diadalra. Legnyomatékosabb érveiket állították sorompóba Itália érdekeiben, különösen ami Olaszországnak Fiuméra, az Adria keleti partjára és az afrikai gyarmatokra vonatkozó igényeit illeti. Erdőködésük azonban hűbaváló volt, mert az angolok és az amerikaiak annektáció ellenes álláspontra helyezkedtek.

A cseh-szlovák kormány Párisból parancsot kapott csapatai visszavonására.

Az ántánt demarkációs vonala.

Budapest, január 31. (Saját tudósítónktól.) Illetékes helyről szerzett értesülés szerint a cseh-szlovák kormány parancsot kapott Párisból, hogy csapatait az ántánt által megállapított demarkációs vonalig vonja vissza. Ez a vonal Pozsonytól a Duna mentén az Ipoly torkolatáig, onnan az Ipoly mentén Rimaszombatig, onnan egyenes vonalban az Ung torkolatáig, majd az Ung mentén Uzsokig terjed.

Sarajevóban összeesküzést szőttek Sándor szerb trónörökös ellen.

Budapest, január 31. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: Sándor szerb trónörökös tegnap Athénből Franciaországba utazott. Az utazás nem hivatalos jellegű, a trónörökös inkognitóban utazott Párisba, hogy a békekonferencia több delegátusával tanácskozzék.

Budapest, jan. 31. (Saját tudósítónktól.) Chiassoból jelentik: Olaszországi lapok híradása szerint Sarajevóban negyvenhat horvát és montenegrói előkelő politikust tartóztattak le olyan gyanu miatt, hogy összeesküzést szőttek Sándor szerb trónörökös ellen.

* **A Katholikus Kőr keddi vetítő estje.** Jövő héten kezdve, február 4 én este 5 órakor Géczy József dr. teológiai tanár fogja bemutatni gyönyörű színes képekben a „magyar tengert”, Dunántul gyöngyét, Középeurópa legnagyobb tavát: a Balatont. A közönség, mely ez alkalommal hihetőleg nagy számban fogja fölkeresni a Katholikus Kőr nagy termét, változatos táj, építészeti és életképekben fog gyönyörködni s egy jól előkészített óra emlékével távozik.

Az Urleányok-kongregációja vasárnap d. n. 4 órakor ünnepélyes tagfelvételét Domonkos Pál prézes tartja, a szent László menedékházban. A szertartás alatt Resch Mihályné énekel szólist. A tagok vasárnap reggel 8 órakor az olasz plebánia templomában közös szentáldozáshoz járulnak.

A Népszövetségi Ifjúsági műkedvelő gárda holnapi bemutatkozó előadása iránt mindenütt nagy érdeklődés mutatkozik. Maga az érdekes és vonzó műsor már biztosítja a vasárnapi kabarédélután lényeg sikerét; elsőrangú szereplők válogatott műsorral lépnek színpadra. Az előadás után tánc lesz záróráig. Az agilis rendezőség mindent elkövet az est sikere érdekében. Az előadás holnap délután négy órakor kezdődik a Kath. Kőr Szent László termében. A meghívók szétküldése folyamatban van. Aki meghívóját meg nem kapta, de arra igényt tart, forduljon a Népszövetségi Otthon gondnokához. Beléptijegyek a meghívó felmutatásával előre válthatók a Tiszántul kiadóhivatalában. Zsölyve ára 4 K, támlásszék és közép erkélyi 3 K, Oldal erkélyi 2 K. A táncban való részvételeire a 2 K és jegy nem jogosít.

* **Építőiparosok nagygyűlése.** Felkértem az ipartestület kötelekény tartozó összes építőiparosokat, úgymint építész, kőműves, ács, cserepező, betonozó, asztalos lakatos, szobafestő, mázó stb., hogy folyó hó 26 án, azaz vasárnap délelőtt 9 órakor az iparkamara nagytermében rendkívül fontos ipari ügyben tartandó nagygyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1919. január 31. Holdy Sándor, iparos tanács elnök.

* **Fischer-Weisz-hangverseny.** Már csak pár óra választ el bennünket ettől a magas művészi élvezetet ígérő hangversenytől, amely ma, 1-én délután 5 órakor lesz a Katholikus Kőr nagytermében. Részletes műsor a következő: 1. Grieg szonáta (C moll). 2. Paganini Concert (D dur). 3. Beethoven Kreutzer szonáta. Jegyek délután 4 óráig a Központi Hirlapirodában, 4 órától a Katholikus Kőrben kaphatók.

* **Anyagot kérnek az iparosok.** Ami dőn a lezárulás folytán felszabadult hadi anyagok szétosztása kérdésében a hadianyagértékesítő bizottság tárgyalási folytat, az a megállapodás létesült, hogy a város az általa átveendő anyagoknak azt a részét, amelyet saját szükségleteire nem használhat, átengedi a nagyváradai kisiparosoknak. Minthogy a város igen nagy mennyiségű vasanyagot és szerszámot vett át, a kereskedelmi és iparkamara most átvételintézet a városi tanácshoz, amelyben kéri, hogy a tanács utasítsa a mérnöki hivatalt sürgősen, hogy állapítsa meg, mire van szüksége a városnak az átvett anyagokból, a többi pedig bocsássa az iparosok rendelkezésére, hogy azok a munkát megkezdhesék. Nagyvárad, 1919. január hó 31. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Oláh Béla, titkár.

A békekonferencia elé nehézségek tornyosulnak.

New-York, január 31. A Magyar Távirzti Iroda jelenti a budapesti rádió állomás útján. Az United Press jelenti Párisból:

— Amilyen mértékben a konferencia tárgyalásai előrehaladnak, ugyanolyan mértékben tornyosulnak a nehézségek. A mindenfelől összetörülő érdekellettek közepette csak a világos fej és a biztos kéz akadályozhatja meg, hogy egy szikra fel ne robbantsa azt a lőporos hordót, amelyen az egész világ most ül.

— Naponta a világ minden részéből újabb hírek érkeznek társadalmi és politikai zavarokról.

A szerbek és olaszok elkeseredetten hadakoznak az Adria kikötőinek hovatartozása ügyében, a montenegróiak hevesen tiltakoznak az ellen, hogy Jugoszláviába kebelezzék be őket, a csehek és lengyelek hadban állanak Szibéria miatt, Magyarország és Románia harcolnak az erdélyi kérdés miatt, Németország és Lengyelország mobilizál egymás ellen, a bolsevikiek harcban állanak Oroszország többi részében, úgy Japán mint Kína jogot formál Kiaocsaura. És ev alatt a titkos szerződések tovább veszélyeztetik a béke ügyeit.

A legkomolyabb ellentét Franciaország, Olaszország és Anglia között az Adria keleti partvidékének odagérése ügyében támadt.

A népek ligája felé mindenünnen hideg szelek fújnak és feje felett az új nevezetek harcai karddal hadakoznak. Mindenütt lábra

kapott a hamis hangulat, de mégsem szabad az ügyeket túlzott passzivitással tekinteni. A tény az, hogy e pillanatban a konferencia valamennyi kérdésben készen olyan vasbaöntött megállapodásokat létesíteni, amelyek a béke ligájának építete nyugodni fog.

Budapest, jan. 31. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Túlválévően a gyarmatok kérdésében ismét kiujultak a nagy ellentétek Amerika és szövetségesei között. A differenciák odáig fejlődtek, hogy Wilson még annak a lehetőségéről is beszélt, hogy esetleg kénytelen lesz elhagyni a békekonferenciát.

Az amerikai sajtó mindinkább alább-hagy optimizmusával és nem bizik teljesen a párisi konferencia eredményében. A szenátus követeli, hogy Amerika erőteljesebben érvényesítse akaratát.

A tárgyalások kezdenek igen lassu mederbe jutni. Állítólag a franciák idézik elő ezt a tárgyalási módot, hogy elhalasztják az előzetes békekötést és ekként szükség legyen a fegyverszünet még egyszer való meghosszabbítására, hogy újabb presziót gyakorolhassanak az ellenségre.

Clemenceau cikket írt az L'Homme Librében és szomorúan vallja meg, hogy a békekonferencián többször kellett személyes meggyőződését feláldoznia, hogy megóvja a szövetségesek egyetértését. Magyuztatja a francia közönséget, hogy a népszövetség nem fogja csökkenteni Franciaország tekintélyét.

Az egyetem küldöttsége Károlyi elnöknel.

Budapest, január 31. (Saját tudósítónktól.) Az egyetem négy fakultásának dékánjai Moravcsik dr. vezetése alatt ma délelőtt megjelentek Károlyi Mihály elnöknel, hogy az egyetem autonómiáját ért sérelem ügyében tiltakozásukat előadják. A rektor beszédében többek közt a következőket mondotta:

— Nem akarunk magunknak külön hatalmat biztosítani, sőt egyenesen a békés megegyezést óhajtjuk, tehát azt, hogy ne keressük, ami szétválaszt, hanem egyerítsük az erőket az átalakulás megszilárdítására.

Károlyi Mihály elnök a rektor beszédére a következőket válaszolta:

— Jelenlegi minőségemben intézkedési

jogom nincs, mert az intézkedés a minisztert és a minisztertanácsot illeti meg. Eredemben tehát választ nem adhatok, annyit azonban általánosságban mondhatok, hogy méltányolni tudom, ha a tanári kar az egyetem autonómiája felett órkodik. Viszont önöknek is meg kell érteni, hogy forradalmi időköt élünk, a forradalom pedig rendszer-változást jelent, amelynek az egész vonalom meg kell történni. Kérem önököt keressék a harmoniát a kormány és az egyetem között.

Az elnöknel történt megjelenés előtt a küldöttség Barinkey miniszterelnököt kereste fel.

A birtokreform ideiglenes módosítása.

Budapest, január 31. (Saját tudósítónktól.) Budapestről jelentik: A legutóbbi minisztertanács felhalmozódott teendői nem engedtek időt a birtokreform letárgyalására. A tegnapi minisztertanács ezért elkatározta, hogy a birtokreformtervezetet a vasárnap tartandó minisztertanácson megkezdi tárgyalni.

Buza Barna földművelésügyi miniszter közben néhány módosítást végzett a javaslaton, amelynek lényege az, hogy ott, ahol szükséges és ahol más-kép nem lehetséges: a tavaszi munkák elvégzése érdekében, addig is, amíg a szabályszerű rendezés meg nem

történik, a törvény felhatalmazza a minisztert és a birtoktanácsot az ideiglenes rendezésre.

Ez az ideiglenes rendezés vagy úgy történhetik, hogy megindítják a kisajátítási eljárást és az igénylők birtokába bocsátják a földet, akik azt vagy közösen művelik meg, vagy felszítják maguk közt, vagy pedig ideiglenesen bérbeadják az igénylőknek a földet részes művelésre, akik szintén vagy közösen vagy egymásközt felosztva bérelik, vagy művelik meg. A többi módosítások kisebbek és a lényegre nem érintik.

Mikor írják alá a békeszerződést?

Budapest, jan. 31. Saját tud. táv.) Genfől jelentik: Wilson reméli hogy február 15-ére tervezett elutazása előtt aláírhatják az előzetes békeszerződést. Mialatt Wilson Amerikában tartózkodik, a bizottságok folytatják tanácskozásukat, úgy, hogy Wilson visszatérése után nyomban megkezdhetik az általános békekonferenciát. Azt hiszik, hogy május elején aláírják a végleges békeszerződést.

Lovászy Márton éles támadása a kormány ellen A függetlenségi párt választmányi ülése.

Budapest, január 31. (Saját tudósítónktól.) A függetlenségi és 48-as párt pénteken este Lovászy Márton elnöklésével választmányi ülést tartott. Az elnök bejelentette, hogy a párt a kormányt az ország integritásának biztosítására, a belső rend és a pártoktól független fegyverkezett hagsereg megszervezésére irányuló munkájában támogatja.

— Ujabbban azonban — mondta Lovászy — azt tapasztaljuk, hogy a forradalom vívmányai, a teljes sajtó — teljes gyűlekezési, egyesülési, gondolat és vélemény szabadság csak papíron való irás és a jogainktól bennünket a mai uralom a terror és elnyomás minden eszközével megfoszt. E jogainktól megfosztva a haza ér-

dekében semmit sem tehetünk, ezért a jogok megvédése érdekében indítványozom szólítsuk fel a közös munkára a velünk érző polgári elemeket és polgári pártokat. Indítványozom: egy polgári küldöttség szervezését, amely jelenjen meg a köztársaság ideiglenes elnökénél, a miniszterelnökénél, az igazságügyminiszternél, továbbá Szabó István miniszternél, akit ma a párt a kormányban a polgári jogok óránek tekint és szólítsa fel őket, adják vissza az elvesztett szabadságjogokat.

Ezután a választmány Ábrahám Dezső indítványára ilyen értelmű határozati javaslatot fogadott el.

* Árpagyöngyöt oszt ki a város. — Tudatom a város közönégével, hogy az összes hátrági tiszt- és élelmiszerüzletekben február 1-től kezdődőleg árpagyöngy vásárolható. Ennek következtében a forgalomban levő és Lukács Ödön helyegzővel ellátott árpagyöngy utalvány februári 26., 27., 28. és 29. szelvényei ellenében személyenként összesen 25 deka árpagyöngyöt fognak kiszolgáltatni. Az árpagyöngy maximális árát további intézkedésig 1-40 K-ban állapítom meg. Nagyvárad, 1919. január 31-én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* Fegyverzett gárda. Magyarországon a főszerződés román gárdaikat a magyar nemzetparancsnokság intézkedésére tegnap fegyverezték. A fegyverzésről Ertesy Zsigmond főszolgabíró jelentést tett az alispánnak.

* A favágás megállapított díjai. Tudatom a város közönégével, miszerint a Közélelmezési Ügyosztály keretében egyelőre három géppel egy favágó üzemet létesíttem s a gépeket a jelentkezés sorrendjében a közönég rendelkezésére bocsátom. A favágás árát a következőképpen állapítom meg: Dorogfánál fűrészelés 8 kor., felapritás 3 kor. Hasábfánál: fűrészelés 8 kor., felapritás 6 kor. A felapritott fának berakásáért földszinten levő faskamrába, vagy pincébe külön díj nem jár, emeletre való felhordásért köbméterenként 2-4 korona fizetendő. A villamos áram díja a fűrészelési díjban benne foglaltatik. Jelentkezéseket felvesz a Közélelmezési ügyosztály. Nagyvárad, 1919. január hó 31. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* Hangverseny. Csak pár napja, hogy Fischer Eivn és Weisz József hangversenyéről a plakátok megjelentek és már is óriási az érdeklődés, ami természetes, mert impozánsabb műsorban városunk közönége régen gyönyörködhetett. Grieg csodás ritmikájú C moll szonátája, Paganini hegedűconcertje és Beethoven Kreutzer szonátája, mellyel Tolstoj hasonnevű könyve révén is olyan híres, fényes garancia a hangverseny sikerére. Jegyek még kaphatók a Központi Hírlapirodában.

* Ki akar csendőrré lenni? A magyar hadügyminiszter felemeli a csendőrség létszámát. Jelentkezni a katonai és csendőrpáncsnokságoknál lehet és az egyes örsökön. Feltételek: legalább 10 havi harctéri szolgálat, betöltött 23 év és át nem lépett 40. nőtlenység, irni, olvasni, számolni-tudás, büntetlen előélet, testi alkalmasság és a magyar nyelv bírása. A próba-csendőrré fizetése évi 2400 korona, a csendőrré 2800 korona, II. osztályú őrmesteré 3200 korona, I. osztályú őrmesteré 3600 korona, járásőr-mesteré 4000 korona, — ezenkívül lakás és ruha, továbbá míg a jelenlegi zavaros állapotok tartanak, napi 10 korona pótdíj.

IRODÁLOM

Ady számot adott a Színházi Élet a nagy költő halála alkalmából. Ady Endre önéletrajzán kívül Biró Lajos, Emőd Tamás és Nagy Endre megírt cikkek találhatók a számban és ezek a vallomások különösen érdekesek azért is, mert mindhárman együtt újságszócikként évekig Adyval Nagyváradon. A cikkek közt a költő válogatott, reprezentáns versei mind ott vannak a számban és egy azok közül is, amelyeket Reinitz Béla zenésített meg évekkel ezelőtt. A hét egyéb eseményeivel kapcsolatban Szász Zoltán Mi lesz a színházzal? címen és Bus Fekete László Mészáros Gizáról írtak az új számba, amelyet a rendező rovatok tesznek igazán változatosabbá. Egyes szám ára 1 korona 50 fillér. Előfizetési díj egy negyedévre 16 korona 50 fillér. Kiadóhivatal: Erzsébet körút 29. szám.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK megérkeztek, remekszép üvegcsillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szerelhetnek STERN VILLAMOS VÁLLALATA Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Szombat délután: Három a kislány.
Szombat este: Válás után.
Vasárnap délután: Tatárjárás.
Vasárnap este: Majd a Vica. (Ezen a héten.)

Három a kislány. A Schubert-zenéjű 3 felvonásos operett ma délután meggy Aggházyval Médi szerepében. Schubertet Bécsi, Schöber bárót Váradi, Tschöhl Stoll és Novotny Madis adják.

Válás után. Bisson szellemes vigjátékát ma játsza el Tóthné, Körössi, G. Polgár, Tóth, Madas és Stoll Béla.

Tatárjárás. Kálmán Imrénének még mindig vonzó operettjében holnap délután gyönyörködhetik a közönég. Aggházy (Riza) Jósika (önkéntes) Tóth Elek (Lőrentsey) altábornagy (Stoll) és Wallenstein Szigethy Jenő lesz.

Majd a Vica. Gábor Andor mulatságos vigjátékát, mely a bpesti Magyar Színház állandó műsordarabja, holnap este hozza először színre a Szigligeti színház Erdély Miklós igazgató pompás rendezésében. A színészt Kőrössi Juci, Vicát pedig G. Polgár Mariska kreálja, akinek ebben a szerepben is előreláthatóan nagy nagy sikere lesz.

KÖZGAZDASÁG

A TOZSDE.

Budapest, jan. 31. (Saját tudósítónktól.) Az értékpiacon az intenzív hasznavegyalom ma tovább tartott, de az áremelkedés folyton változó volt. A következő jegyzőkönyv történtek:

Osztrák Hitel 640-644, Magyar Hitel 659-646, Jelzálog 490-437, Leszámlitók 624-632, Főbank 811-801, Hazai bank 505-494, Rima 941-935, Államvasutak 943-936, Kereskedelmi Bank 4355-4366, Hazai Takarékszövetkezet 18050, Gizella 560-570, Saigó 995-998, Ganz 2820-2840, Nasire 3050-3060, Adria 1640-1690, Atlantic 1150-1160

MOZI.

A szerelem hatalma. A romantikus filmek híveinek kétségkívül kedves meglepetés lesz az a finom, mélyhangulatú és szenvedélyes tűzében izzó dráma, amit mai játékrendjére tűzött ki a Vigadó mozgó. A gyönyörű film mint ritka értékes felvétel is figyelemre méltó, azonban a nézőt elsősorban a megkapó, eredeti téma fogja megragadni, amely a maga kedves poézisével és forró izgalmával egyaránt nagy hatást fog kelteni. Külön kivételes szenzáció, hogy a főszerepet Pola Negri a híres római film-művésznő kreálja. A darab három napig marad műsoron.

Marc Allan az Apollóban. A legemlékeztetőbb és legkitűnőbb amerikai filmdivák egyike, a szépséges Marc Allan játsza a főszerepet annak az impozáns, tipikus zenki történetnek, amelyet a Kormányzó címmel tegnap fényes sikerrel mutatott be az Apolló. A tragikus cselekmény egy ragyogó chicagói játékbarlangban játszódik. A darab középpontjában egy veszedelmes kártyás kalandor áll, aki a kormányzó leányát

tesz végzetes hatást. A leány megható alakját elragadó művészettel rajzolja meg a kiváló művész, akinek partnerei is felülmúlhatatlan tehetséges színészek. A Kormányzó még ma kerül színpadra a pompás műsor keretében.

Szerkesztői üzenetek.

Egy előfizető, Vaskófalva. Annál az újságban, vagy pótzászlójánál, ahol a lezereit, illetve a hol a lezereit igazolványát kiállították.

Főszerkesztő: FOLLMANN GÉZA. A szerkesztésért felelős: HILF LÁSZLÓ.

URANIA mozgó- színház	1-én Hitszegés. Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
VIGADÓ mozgó- színház	1-én A szerelem hatalma. Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
APOLLÓ mozgó- színház	1-én A kormányzó. Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

Nyílttér Felszólítás!

Mayer Ödön ékszerkészítő ipartelepét megvettem. Ezennel felszólítom metaláni hitelezőit, hogy követelésüket nálam 3 nap alatt jelentsék be, annál később, mert a lejárt dátum után bejelentésük figyelmebe nem vétetnek.

Horváth Ernő
Szinház-utca 4.

Több kisebb nagyobb bérlőház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogköcsönköket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Meghívó.

A Közvetítő Bankház részvénytársaság 1919. február 11-én d. u. 2 órakor Nagyváradon, Körcs u. 7. sz. a. rendkívüli közgyűlést tart, amelyre a részvényeseket az igazgatóság meghívja.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az alapszabályok 2 §-ának módosítása.
2. Esetleges indítványok.

AZ IGAZGATÓSÁG.

ECKSTEIN ÖDÖN

Kolozsvári-u. 33. sz.

rézműves

Szesszfőzde berendezéseket, átalakításokat, pálinkafőző és mosóüstöket készít.

Vörösrézraktáron van!

Hirdetmény.

A Tátray Sándor féle lakatos, vízvezeték és villanyberendező r. t. közlése, hogy az 1919. január 27-én megtartott rendes közgyűlésén a társaság feloszlását határozta el a felszámolóul Tátray Sándort, a részvénytársaság eddigi igazgatóját bízta meg.

Felhívja ezért a társaság hitelezőit, hogy követeléseiket a jelen hirdetmény harmadszori közléteitől számított 6 hó alatt jelentsék be, illézőleg érvényesítsék.

Tátray Sándor-féle

lakatos, vízvezeték és villanyberendező
r. t. felszámolásban.

Nagyvárad Áru- Raktár Részvénytársaság

Elfogad:

árakat beraktározásra, előnyös kamat mellett lombard kölcsönöket ad. — Saját iparvágány.
Telefon 112. Telefon 112.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet
VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az előbbi üzletek, dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jelezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső u. 5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez s ki-ki annyi üzletrészt jegez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel s kiki heti betétje arányában részesedik.

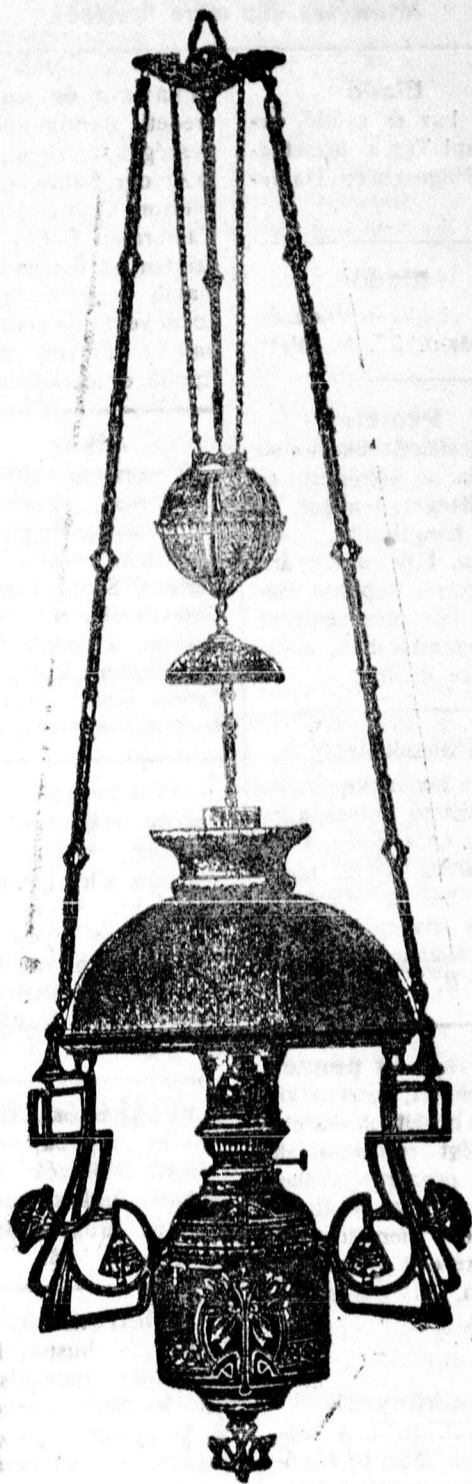
A szövetkezet elfogad betéteket is s azokat legmagasabb kamattal kamatoztatja.

A tagok a befizetett összeg 1/10-öd részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betárolásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti. Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Heti árjegyzék

Szines ebédőkészlet aranyozással 12 személyre	300.—
Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve	80.—
Majolika vízeskancsó szines	20.—
Majolika virágváza szines virággal	15.—
Majolika cukordoboz sz. virággal	15.—
Porcelán asztali lámpa nickel, felszerelve	40.—
Majolika dohánytartó sz. virággal	15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben.
Képektervezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmutárium, ezüstáruk, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szöveg ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Eladó
több ház és szőlő. Értekezni Tomá Józsefnél, Nilgesszelep, Hajdúház.

Eladó
egy ebédlő-berendezés. Körház-u. 37. sz. alatt.

Pemete
és hárskamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, klórálo hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Német Pál Aranykereszt Gyógyszertárában, a városnép háza mellett.

Poloskairtó
Nemcsak biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Parkas István „Apoló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Ne dobja ki pénzét a ruháért, mert a kárpótlás minden bevált ruhafestékkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag tisztíthatja. Egy levetlár 70 fillér. Német Pál Aranykereszt Gyógyszertárában, a városnép háza mellett.

Imakönyvek
nagy választékban kaphatók a Szent-László-templom sekrestyéjében.

Francia és angol
eredeti parfüm-különlegességek, L'origan, Fleur D'Amour, Safranor, Asta Nielson, Ceur de Janette, Californian Poppy, ugyiszlén az összes virágillatok megérkeztek és dekanként kimerve kaphatók: Parkas István Apolló drogeriájában.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essonták. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognac-tyonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Parkas István „Apoló” drogeriájában, Nagyvárad.

Tavaszi
szepiök, májfoltok, bőrrőrség, klütés, mireszerek ellen biztos az PO-krem. Ára 5 kor. is szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Parkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Fényképezési
eszközök, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Parkas István „Apoló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Salétrom-só!
Ezeka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Német Pál Aranykereszt Gyógyszertárában, a városnép háza mellett.

Cipészeknek!

- 1 kgr. la. buzacsiriz — — — K 19:60
- 1 kgr. la. aranycsiriz — — — K 39:20
- 1 kgr. la. folyékony „Argos” csiriz K 8:—
- 1 kgr. la. faszeg 2—15 sz. — — — K 10:—
- 1 drb. brassói talpráspoly — — — K 3:80
- 1 drb. brassói kireszelő — — — K 3:30
- 1 kész. bőrtalpvédő — — — K 2:50
- 1 drb. vaskapta — — — K 12:80
- 1 kész. acél talpvédő — — — K —:70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!
1 kgr. la. asztalosnyv — — — K 6:80
ugyanaz zsákvételéni — — — K 6:25

SZERELŐKNEK!
Bőrtársa vízvezeték csaphoz
100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4:80
100 drb 3/4" " — — — K 6:80
100 drb 1" " — — — K 9:60

Kereskedőknek megfelelő árendemény!
Postán utánvét mellett.
Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.
STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művészneinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

A Sajtó hölgybizottság
könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsönöket**

ugy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden ártolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállíthatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk. A telep telefonja 514.

Főszerező telefonja 55.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany, gáz és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, gramofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár: Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep: Szent János-u. 22. Telefon 532

Autójárat a Félixfürdőbe!

Tudvalevőleg a szénhiány miatt a belényes vonat — mely a fürdői közönséget hozza — napjában egyszer indul s csak másnap reggel szállítja vissza az utasokat.

Hogy a fürdőbe jövő közönségnek ne kelljen lemaradnia a túlszűlt vonatról és még aznap vissza is térhessen, Váradmól a fürdőig autójáratot rendeztem.

A busz személynél többet be fogadó automobillal hó 12-től kezdve, reggelenként 8 órakor indul a Fekete Sas előtti állomásától s az utasok számához mérten két óránként közlekedik. Kiránduló társaság részére a nap bármely időszakában rendelkezésre áll külön 100 K díjazás mellett.

Viteldíj a Félixfürdőig 4 korona Fürdőbérlet.

VAS és rézágyak,

afrik és löszormatracok, amerikai és sodronyágybetétek: össze-hajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.